

Neum

P/GKFBiH organizator IV foruma Jadransko-jonskih komora

Privredna/Gospodarska komora FBiH, kao članica Udruge Jadransko-jonskih komora, 21. i 22. travnja/aprila, organizirala je u Neumu IV forum Jadransko-jonskih gospodarskih komora

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina V
Broj 19
april/travanj 2004.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:

Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović, odgovorni urednik,
članovi:

Šemsa Alimanović, Dubravka Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin Đikić,
Juso Škaljić i Meliha Velić, sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo

Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

POSLOVNE
KOMORAMA

Štampa:

"Birograf" Sarajevo
Gajev trg 2
Za štampariju
Rizah Mustafić

Besplatan primjerak

Na Forumu je bilo oko 150 učesnika iz komora iz sedam zemalja: Albanije, BiH, Crne Gore, Grčke, Hrvatske, Italije i Slovenije.

Udruga je osnovana sa ciljem da: potiče gospodarsku, socijalnu kulturnu i znanstvenu integraciju jadransko-jonskog prostora; stvori globalnu i zajedničku sliku unutar i izvan jadransko-jonskog prostora; preuzme ulogu posrednika u prekograničnoj suradnji u svojstvu transnacionalnog tijela; stvori mrežu između ustanova, tvrtki i udruga iz iste kategorije; organizira Međunarodni jadransko-jonski Arbitražni sud za rješavanje sporova između članica.

Kako bi Udruga ostvarila pomenute ciljeve, Forum je organiziran u dva dijela i to kroz plenarno zasjedanje Skupštine i kroz okrugle stolove.

Okrugli stolovi, uz suradnju međunarodnih stručnjaka i predstavnika institucija, obradili su teme koje su se u ovom momentu pokazale nužnim u cilju postizanja osnove za plodnu suradnju između pojedinih institucija u funkciji društvenog i poduzetničkog promicanja ovih zemalja.

Okrugli stolovi obrađivali su slijedeće teme.

- Žensko poduzetništvo (koordinator HGK Županijska komora Split - Hrvatska),
- Ribarstvo i marikultura (koordinator Privredna komora Crne Gore),
- Transport (koordinator Gospodarska komora Thesprotia - Grčka),
- Poljoprivreda (koordinator P/GKFBiH),
- Turizam (koordinator Gospodarska komora Ancona - Italija) i
- Okoliš i zaštita mora (koordinator HGK Županijska komora Rijeka - Hrvatska).

Zaključci sa okruglih stolova poslat će se mjerodavnim institucijama kako bi one mogle poduzeti odgovarajuće mjere iz pojedinih oblasti.

V forum Jadransko-jonskih gospodarskih komora održat će se naredne godine u Crnoj Gori.

Željana BEVANDA

33. međunarodni sajam u Libiji - Tripoli

Predstavljeni aktuelni bh. projekti

Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH i Privredna/Gospodarska komora FBiH bile su, sa bh. preduzećima, prvi put kao izlagači na 33. međunarodnom sajmu u Libiji (Tripoli, od 2. do 12. aprila)

Na sajmu je učestvovalo više od 2.000 izlagača iz 32 zemlje: Australije, BiH, Egipta, Francuske, Italije, Indije, Španije, Kanade, Njemačke, Irana, Jordana, Ruske Federacije, Japana, Kine, Sirije, Ukrajine, Državne zajednice Srbije i Crne Gore, Turske i dr.

Ukupna izlagačka površina bh. štanda iznosila je 170 kvadratnih metara. Na njemu su se, pored komorskog sistema BiH, predstavile firme: Energoinvest, Hidrogradnja, Dasto Samtel, Konjuh, DITA - Industrija deterdženata, Klas, Vegafruit, Vispak, Feniks.

Sajam je otvorio dr Shokkri Mohammed Ghanem, premijer Libije, i zajedno sa predstavnicima Uprave libijskog sajma posjetio štand V/SKBiH.

Predstavnici bh. komora tokom sajamskih dana imali su brojne poslovne razgovore sa privrednicima. V/SKBiH se predstavila sa bogatim asortimanom brošura i kataloga iz područja zakonske regulative, turističke i sajamske ponude, inovacija, kao i aktuelnim bh. projektima za investiciona ulaganja.

Predsjednik V/SKBiH Milan Lovrić i predsjednik P/GKFBiH Avdo Rapa posjetili su gradilište Hidrogradnje u Sirt-u i Bengazi-ju i razgovarali sa predstavnicima Uprave. Informirani su o aktuelnim i budućim projektima ovog preduzeća.

Razgovaralo se i sa bh. privrednicima koji rade u Libiji, te eminentnim osobama koje su naše proizvođače detaljno informirali o stanju ekonomije i mogućnostima ulaganja u Libiju.

Upriličena je i posjeta Uniji privrednih komora industrije i poljoprivrede Libije i razgovaralo se sa Mohamedom H. Kanounom, predsjednikom Komore. Predsjednik Unije libijskih komora naglasio je da se Libija trenutno oslanja na privatni sektor i da su vrata širom otvorena za uvoz tehnologija i know how.

U cilju unapređenja saradnje komora, Milan Lovrić je naglasio postojanje tradicionalno dobrih privrednih odnosa sa libijskim partnerima. Istakao je da postoji interesovanje naših firmi kako za izvoz tako i za nastavak izvođenja radova bh. građevinskih firmi. Predao je prijedlog Sporazuma o saradnji koji bi trebao da bude potpisan prilikom narednog susreta.

Održane su i brojne stručne manifestacije: Kako poslovati sa Egiptom, Njemačkom, te predstavljen Projekat vodosnabdijevanja.

U aprilu je održana i Investiciona konferencija "Kako poslovati sa Libijom", sa aktuelnim temama:

- Ekonomski odnosi Libije sa EU i SAD-om,
- Promoviranje stranog ulaganja i jednakost učešća,
- Program razvoja Libije,
- Uloga nacionalnih naftnih kompanija u globalnom energetsom sektoru,
- Finansijski i trgovinski projekti u Libiji i dr.

Ohrabruje činjenica da postoji interesovanje za bh. proizvode kako u vidu uvoza tako i zajedničkih ulaganja u proizvodne kapacitete koje posjeduje Libija. Sve to otvara neke nove mogućnosti intenzivnije saradnje BiH i Libije i perspektive boljih ekonomskih odnosa dviju zemalja.

A. R.

U pripremi

Priručnik o primjeni okolinskog zakonodavstva

P/GKFBiH ima namjeru da, u saradnji sa meritornom konsultantskom kućom, organizira izdavanje PRIRUČNIKA o primjeni okolinskog zakonodavstva.

Priručnik bi sadržavao osnovne elemente:

- Načela regulisanja okoline,
- Načela okolinskog zakonodavstva,
- Obaveze privrednih subjekata,
- Administrativni postupak odobravanja lokacije,
- Dobrovoljni mehanizmi,
- Korištenje sredstava ekofonda i drugih izvora,
- Okolinska infrastruktura u BiH.

Priručnik bi bio urađen u formatu B6, sa oko 200 strana, po cijeni od 20 KM.

Firme zainteresirane za reklamiranje svojih usluga u vezi sa okolinom mogu preko ovog priručnika predstaviti svoju djelatnost.

Ako ste zainteresirani za kupovinu Priručnika, pozovite na faks: 033/217-783 ili e-mail:

n.sehic@kfbih.com

Priručnik će biti štampan u ograničenom tiražu.

N. Š. - M.

Susret privrednika Federacije BiH i Crne Gore

Prezentirane mogućnosti Luke Bar

**Implementiran međunarodni standard poslovanja *
Poboljšati privrednu saradnju između dvije zemlje**

Sa ciljem uspostavljanja i unapređenja ekonomskih odnosa između Bosne i Hercegovine i Crne Gore Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH, Privredna komora Kantona Sarajevo, te Privredna komora Crne Gore potpisale su, početkom marta, u Herceg-Novom Sporazum o saradnji.

Uz ostalo, Sporazum predviđa organizovanje susreta privrednika, pojedinačnih posjeta, učesća na sajmovima, izložbama i drugim promotivnim manifestacijama.

Stoga su pomenute komore, sredinom aprila, u Sarajevu i Banjaluci organizirale promotivno predstavljanje kapaciteta i mogućnosti Luke Bar u pružanju usluga.

U uvodnom izlaganju, Avdo Rapa, predsjednik P/GKFBiH, naglasio je da je potpisivanje Sporazuma rezultat većeg angažiranja privrednih komora na poboljšanju privredne saradnje između dvije zemlje.

- Takođe, nastojaćemo sugerisati državnim organima na potrebu osposobljavanja željezničke i cestovne putne mreže, kao i što skorije rješavanje institucionalnih barijera - istakao je predsjednik Rapa.

Luka Bar je najuspješnija kompanija na crnogorskom prostoru i savremena je pomorska luka koja ima međunarodnu reputaciju frekventne luke sa kvalitetnim uslugama za pretovar svih vrsta tereta. Raspolaze uređenom infrastrukturom, savremenom pratećom opremom, razvijenim setom korisničkih usluga, iskusnim dokerima i sposobnim menadžmentom.

Prostire se na površini od 200 ha, posjeduje operativnu obalu dužine 3,5 km sa dubinom akvarijuma do 12,5 m, 120.000 kvadratnih metara zatvorenih skladišta, specijalizovane terminale za generalni, kontejnerski, tečni i rasuti teret.

U okviru ovih terminala su silos za žitarice, skladišta za drvo, rezervoari za naftne derivate, ulja i kiseline, uređene površine i skladišta za vozila, svi povezani željezničkim i cestovnim saobraćajnicama.

Sve to u velikoj mjeri doprinosi obezbjeđivanju uslova da se godišnje ostvari pretovar i transport od pet miliona tona robe.

I pored toga, mogućnosti proširivanja kapaciteta u okviru Luke su velike.

U saradnji sa partnerima Luka je spremna da, kao i proteklih godina, investira u razvoj postojećih i stvaranje novih poslovnih objekata.

- Uvedene su nove metode organizacije rada i implementirani međunarodni standardi ISO 9001, što sadašnjim i budućim klijentima predstavlja garanciju pružanja kvalitetnih usluga - riječi su Miodraga Gvozdenovića, direktora Luke Bar.

Osim osnovne djelatnosti, Luka nudi:

- doradu, sortiranje, uzorkovanje, uvećanje i ukрупnjavanje jedinica tereta, brojanja i vaganja robe;
- snabdijevanje brodova električnom energijom, telefonskim vezama, vodom;
- kompletan servis kontejnera

(čišćenje, pranje i popravke);

- smještaj i ishranu trećim licima i ostale usluge gostiteljstva.

Osim toga, Luka je slobodna carinska zona, što omogućava organizovanje proizvodnje, kao i neke specijalne pogodnosti (zahvaljujući propisima kojima su regulisani prava i obaveze unutar nje).

Tokom prezentacije, predstavnici Luke Bar su naglasili da je vizija Luke, između ostalog, povećanje pretovara do deset miliona tona, regionalna pozicija lidera, strategija prodaje koja partneru donosi prednost na tržištu, uz posebnu ponudu za našu zemlju.

Prezentacija je ocijenjena uspješnom. U okviru privrednih susreta održani su i bilateralni razgovori zainteresiranih kompanija za saradnju.

Selma VARUPA

Udruženje tekstilno-kožarsko-prerađivačke industrije P/GKFBiH

Promovirani domaći kapaciteti

Na inicijativu španskog poduzetnika Marca Torres Ramos, direktora kompanije AESCAT iz Katalonije, krajem aprila, u Privrednoj/Gospodarskoj komori Federacije BiH, održana je prezentacija proizvodnog programa nekoliko domaćih firmi iz oblasti tekstita.

U skladu sa planovima o proširenju proizvodnog programa pomenutog koncerna, ovaj poduzetnik je prepoznao bh. tržište kao područje u koje bi vrijedilo ulagati.

Stoga je pomenuta prezentacija bila prilika da se predstave domaća preduzeća koja se bave proizvodnjom posteljine i jakni, za šta je direktor Ramos najviše zainteresiran. Domaćim proizvođačima je špansko tržište dosta interesantno, jer u ovoj oblasti do sada nije ostvarena saradnja. Takođe, smatraju da je ovo prilika za uspostavljanje dugoročnijeg povezivanja sa potencijalnim investitorom iz te zemlje, jer se već saraduje u oblasti građevinarstva i metalne industrije.

Očekuje se da će kompletna tekstilna proizvodnja ove kompanije biti premještena u Bosnu i Hercego-

vinu, što će zasigurno omogućiti i saradnju sa drugim španskim proizvođačima.

U okviru predavljanja domaće proizvodnje, održani su i bilateralni razgovori sa predstavnicima pomenute kompanije, što će značajno utjecati na poslovne kontakte koji tek predstoje.

Firme koje su predstavile svoje proizvode su: "Borac" Travnik, "Olimp" Gračanica, "Nobil" Nova Bila, "Afeto" Sarajevo, "Kula" Gradačac, "Borac" Jajce, "Tekstilna industrija" Mostar i "Tkaonica ćilima" Sarajevo.

Ovakve i slične aktivnosti na promociji domaćih kapaciteta i proizvodnih mogućnosti Komora će i dalje provoditi u cilju izlaska na inostrano tržište i uspostavljanja što uspješnije privredne saradnje sa partnerima iz drugih zemalja.

S. V.

Nafta

Smanjiti nelegalan uvoz

Održan radni sastanak članova Sekcije prometnika naftnih derivata * Prisustvovali su brojni uvoznici i distributeri iz FBiH, predstavnici CAFAO-a, Uprave za indirektno oporezivanje i resornih ministarstava

Iako su nadležnim institucijama već upućivali zaključke koji se odnose na problematiku ove djelatnosti, distributeri su razmatrali aktuelno stanje na tržištu naftnih derivata kao što je neloyalna konkurencija - dampinške cijene, kontrola kvaliteta goriva i razni vidovi šverca.

Takođe, raspravljalo se i o terminalima i transportu naftnih derivata i stvaranju jedinstvenog ekonomskog prostora.

Već je poznat stav Sekcije kada je u pitanju prijevoz naftnih derivata željeznicom, prilikom uvoza, a to je da distributeri podržavaju sve mjere koje entitetske vlade i Vijeće ministara

poduzimaju da se osposobi željeznica ne samo za uvoz naftnih derivata već i druge robe.

Međutim, ne prihvataju ovu aktivnost kao isključivost, jer smatraju da bi oni sami trebali odlučivati koju će vrstu prijevoza koristiti, u cilju što racionalnijeg snabdijevanja tržišta kvalitetnim tečnim derivatima.

Članovi Sekcije su ponovili prijedlog da se ukine carina na naftne derivate, a da se proporcionalno poveća poseban porez na promet - akciza, što bi doprinijelo povećanju budžetskih prihoda i doprinijelo stvaranju jedinstvenog ekonomskog prostora.

Kada je riječ o nelegalnom uvozu i dampinškim cijenama, ističu da je potrebno uspostaviti veći stepen saradnje sa Poreznom upravom, jačati graničnu službu i povećati kontrolu uvoza, kako bi se smanjile velike razlike u cijenama.

Usvojen je i stav da se istraje na prijedlogu koji je već upućen federalnoj Vladi i Vijeću ministara o prijemu ovlaštenih predstavnika ovog Udruženja i Sekcije koji bi argumentovano obrazložili sve pomenute stavove i zaključke.

S. V.

Veleprometnici lijekova i farmaceutskih proizvoda

Prijedlog mjera za unapređenje prometa

Udruženje/Udruga veleprometnika lijekovima i farmaceutskim proizvodima Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH održalo je, 8. aprila, u Sarajevu, Skupštinu na kojoj se raspravljalo o problematici uvoza lijekova

Shodno zaključcima sa prethodne sjednice, održane 28. januara, Skupština Udruženja uputila je Ministarstvu zdravstva FBiH detaljnu informaciju o svim problemima sa kojima se susreću, zatražila hitan sastanak sa ministrom zdravstva i delegirala probleme o kojima bi se razgovaralo.

S obzirom na to da Udruženje nikad nije dobilo odgovor, na Skupštini je donesena odluka da se upozna javnost sa sadržinom pomenutog pisma.

U međuvremenu je ministar zdravstva FBiH zakazao sastanak sa predstavnicima Udruženja koji je održan 15. aprila.

Predstavnici Udruženja su predložili prijedlog mjera na unapređenju prometa lijekovima koji sadrži jedanaest tačaka koje se odnose na sljedeće:

- * da se kao dokumentacija potrebna za dozvole za uvoz ne traži potvrda o prometovanju u zemlji proizvođača, nego samo potvrda o registraciji u Evropskoj uniji ili SAD-u;

Bosnalijek

Novi proizvod za regeneraciju jetre

Farmaceutska kompanija Bosnalijek d.d. Sarajevo promovirala je svoj novi proizvod Hepalip forte kapsule, hepatoprotektiv.

Novi proizvod obezbjeđuje regeneraciju jetre tako što poboljšava ukupni metabolizam jetrenih ćelija, izmjenu hranjivih supstanci i eliminisanje toksina.

Po riječima direktora Bosnalijeka Edina Arslanagića, ova kompanija trenutno raspolaže sa oko 200 vlastitih proizvoda, pokriva oko 30 odsto bh. tržišta koje ima potrebu za lijekovima i izvozi u gotovo 10 zemalja širom svijeta, a u 2004. godini, s ciljem daljeg unapređenja svog proizvodnog asortimana, nastaviće da stipendira i oko 150 studenata iz oblasti farmakologije.

- * da se za dobijanje dozvole za uvoz neregistrovanih proizvoda ne traži uvijek ista dokumentacija, već samo kod prvog uvoza u FBiH i da se samo priloži certifikat;

- * da se dozvole za uvoz neregistrovanih proizvoda ne ograničavaju količinom ili vrijednošću i da se daju na duži rok, odnosno za godinu kada se traži dozvola;

- * da se ne ograničava rast uvoza 10 odsto godišnje, jer proizvođači žele da smanje broj uvoznika u FBiH, što dovodi do većih potreba velikih uvoznika;

- * da se ustanovi rok u kojem se mora pismeno odgovoriti na zahtjev za uvoz lijekova, kao i za druga akta koja se upute Ministarstvu zdravstva FBiH;

- * da se kod zahtjeva za uvoz lijekova pojednostavi procedura i da se odobrenje ne uvjetuje traženjem dokumentacije o podnesenoj namjeri za registraciju, s obzirom na to da to nije regulisano važećim propisima;

- * da Ministarstvo zdravstva FBiH upozori Carinsku upravu na nepravilnosti kod carinjenja, jer se vrši samo na bazi odobrenja Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, samo na osnovu tarifnih grupa tako da se mogu uvesti lijekovi koji nisu registrovani u FBiH, a njima se i prometuje što je nezakonito. U drugom dijelu FBiH carinska sravnjenja se vrše na bazi tarifnih grupa, količine i naziva lijekova sa saglasnosti Ministarstva zdravstva FBiH i Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH;

- * da se implementira član 84. Zakona o lijekovima utvrđivanjem referalnih cijena lijekova što bi ujednačilo cijene lijekova u FBiH;

- * da Ministarstvo zdravstva FBiH usaglasi carinske tarife sa nadležnim organima za sve lijekove koji se nalaze u prometu u FBiH;

- * da se Ministarstvo zdravstva FBiH odredi sa zvaničnim stavom kada se lijek smatra registrovanim, objavom u "Službenim novinama FBiH" ili dobijanjem rješenja;

- * učestalo je prometovanje hirurškog, sanitetskog materijala i sličnih sredstava, koji su po Zakonu svrstani u pomoćna ljekovita sredstva - lijekovi, od prometnika koji nisu registrirani u Ministarstvu zdravstva FBiH, a imaju saglasnost za uvoz od Ministarstva zdravstva FBiH.

Ministar zdravstva FBiH mr ph. Tomo Lučić je sa razumijevanjem saslušao prijedlog Udruženja, te, u interesu zaštite zdravlja građana i snabdjevenosti tržišta FBiH potrebnim lijekovima, obećao razmotriti sve prijedloge i realizovati ih u skladu sa važećim propisima.

Mira IDRIZOVIĆ

Nedovoljna sredstva za poticaje

Održan radni sastanak Grupacije proizvođača peradi i stočne hrane * Prisustvovali su predstavnici Sindikata poljoprivrede i resornog ministarstva

Raspravljalo se o poticajima u peradarstvu i proizvodnji stočne hrane.

- Nebriga države i nesposobnost nadležnih državnih organa da prepoznaju razvojnu šansu poljoprivrede još od poslijeratnog vremena, pa sve do danas, i trenutno teška situacija kao rezultat potpisanih Ugovora o slobodnoj trgovini između BiH i zemalja okruženja, dio su uzroka trenutnog stanja u peradarstvu u Federaciji BiH i bh. poljoprivredi uopšte - kazao je Abdulah Gagić, predsjednik Grupacije.

Prema njegovim riječima, predviđena sredstva za podsticaje koje država planira dati za ovu godinu su niska, jer je Vlada FBiH u tu svrhu izdvojila 23 miliona KM, a Vlada Republike Srpske deset miliona KM više.

Predviđeno je da se od ovog iznosa izmiri dug za prošlu godinu (koji je već izmiren), što umanjuje sredstva na 17,5 miliona KM za poljoprivredu.

Od toga je za peradarsku proizvodnju planirano 400.000 KM, uz napomenu da se neće poticati proizvodnja koja nije isključivo domaća.

- Domaće tržište je malo, stoga bi naša šansa trebale biti zemlje jugoistočne Evrope - istakao je Gagić i dodao da se planiranim sredstvima neće moći postići izlazak bh. poljoprivrednih proizvoda na ta tržišta.

Očekuje se da bi Program za poticajne mjere Vlada FBiH trebala usvojiti sredinom maja kada bi mogla početi i realizacija. Na teško stanje u peradarstvu i cjelokupnoj bh. poljoprivredi znatno je utjecalo i neprovođenje zakona poput Zakona o veterinarstvu.

Takođe, u skladu sa aktivnostima koje se odnose na izmjene carinskih tarifa, poticaja u peradarstvu i proizvodnji stočne hrane, u Tuzli je nedavno održan sastanak Koordinacionog tijela za unapređenje peradarske proizvodnje u našoj zemlji. Usaglašeni su jedinstveni prijedlozi i zaključeno je da se dostave svim resornim ministarstvima u entitetima i u BiH.

- Nijedan proizvod životinjskog porijekla, bez obzira na to da li je riječ o peradarskom, ovčarskom ili govedarskom proizvodu, iz BiH nije moguće izvesti legalno, sve dok ne postoji jedinstvena veterinarska služba, te jedinstven proizvodni standard, iako je Uprava za veterinarstvo formirana prije šest godina - naglasio je Gagić.

Zaključeno je i da se intenziviraju zajedničke aktivnosti i ulože dodatni naponi na prevazilaženju teške situacije u peradarskoj proizvodnji

Selma VARUPA

FBiH i RS

Formirano Koordinaciono tijelo proizvođača alkoholnih pića

Sastanak Grupacije proizvođača alkoholnih pića i vina Federacije BiH i proizvođača alkoholnih pića Republike Srpske održan je, 2. travnja, u Čitluku, u prostorijama poduzeća Bobita Co d.o.o.

Formirano je Koordinaciono tijelo između Grupacije proizvođača alkoholnih pića FBiH i proizvođača alkoholnih pića RS. Predsjedavajući ovog tijela će biti predsjednik Grupacije proizvođača alkoholnih pića FBiH Mladen Ćorić i Vojo Pavičić, direktor "Prijedorčanke" d.o.o. - Prijedor, kao najveći proizvođač alkoholnih pića RS, s obzirom na to da oni nemaju formiranu ovu grupaciju. Članovi Koordinacionog tijela će biti svi proizvođači alkoholnih pića iz BiH.

Rad Koordinacionog tijela će pratiti entitetske komore, a na sastanke će biti pozvana resorna ministarstva entiteta. Sastanke u FBiH vodiće Mladen Ćorić, a u RS Vojo Pavičić. Sve se zajednički dugo-

vara, a zaključci se prosljeđuju entitetskim vladama, te nakon odobranja Vijeću ministara BiH.

Usljed nemogućnosti rada po postojećem Pravilniku o kvaliteti alkoholnih pića ("Službeni list SFRJ", broj 16/88) ukazala se potreba za izradom novog. Napravljene su izmjene i dopune postojećeg Pravilnika o kvaliteti alkoholnih pića, koje bi trebalo ozakoniti, a istovremeno treba raditi na donošenju novog u skladu sa EU. Prijedlog da se usvoji hrvatski Pravilnik nije prošao. Više odgovara slovenski, jer oni ulaze u EU.

U Radnom timu za donošenje Pravilnika biti će članovi Koordinacionog tijela, komore i resorna ministarstva.

Prezentiran je i novi prijedlog zaštite domaćih proizvoda kroz izmjenu carinske tarife. Govorilo se o kandidiranju instituta koji bi se mogli akreditirati za obavljanje kontrole kvaliteta kako domaćih tako i uvoznih proizvoda. Sve to treba biti u skladu sa Zakonom o sigurnosti hrane, koji je u proceduri i treba biti donesen do 31. 5. 2004. godine. Provedbeni propisi koji ga prate trebaju biti doneseni do 18. 7. 2004. godine, naglasili su predstavnici Federalnog ministarstva trgovine i Federalnog ministarstva energije rudarstva i industrije.

Erina LASIC

Peradari traže zaštitu domaće proizvodnje

Počelo gušenje jednodnevnih pilića

Sastanak Grupacije proizvođača peradi i stočne hrane Udruženja poljoprivrede, prehrambene i duhanske industrije i vodoprivrede P/GKFBiH održan je 19. aprila, u Sarajevu. Raspravljalo se o problematici u peradarskoj proizvodnji, novčanoj visini poticaja u 2004. godini, zaštiti domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza mesa peradi, konzumnih jaja i stočne hrane

Bilo je riječi i o potrebi formiranja saveza udruženja peradarskih asocijacija BiH, kao i baze podataka o ovoj proizvodnji. Peradarska proizvodnja je u teškom stanju zbog prekomjernog uvoza kako peradarskih proizvoda tako i stočne hrane. Domaća proizvodnja nije zaštićena od uvoza, posebno država sa kojima je potpisan ugovor o slobodnoj trgovini. O problematici peradarske proizvodnje Grupacija je svojim dopisom, broj PKF - 169/04, od 10. 03. 2004. godine, upoznala nadležne institucije, ali nije dobila odgovor.

Kao rezultat ovakvog odnosa prema ovoj grani stočarstva imamo pojavu gušenja jednodnevnih pilića, veću nezaposlenost ruralnog stanovništva i uvoz peradarskih proizvoda i stočne hrane sumnjivog kvaliteta. Nema jake sprege između proizvođača i prerađivača mesa peradi, tako da trenutno u hladnjačama ima 2.500 tona pilećeg mesa. Proizvođači nemaju kome prodati utovljene piliće, peradarnici ostaju prazni, nema obnavljanja turnusa, jer nema ekonomskog interesa za ovu proizvodnju. Cijene komponenata za krmne smjese su enormno porasle, uvozi se stočna hrana, a naši kapaciteti ovih tvornica malo se koriste. Na prostoru FBiH godišnji kapaciteti tvornica i miješane stočne hrane iznose 350.000 tona, a, prema ocjeni, proizvede se 60.000 tona stočne hrane godišnje. Kada bi se štitila domaća proizvodnja, došlo bi do zapošljavanja nove radne snage u peradarskoj proizvodnji. Sa sigurnošću možemo tvrditi da uz zaštitu ove domaće produkcije, povoljne kredite i odgovarajuće poticaje FBiH, a i BiH može podmiriti potrebe bh. tržišta u pilećem mesu, konzumnim jajima i izvoziti na strana tržišta. Trebamo znati da je namjera inokompanija da potpuno ovladaju tržištem BiH, a to znači da uguše domaću proizvodnju. Naši proizvođači traže da imaju iste ili slične pretpostavke kao oni u zemljama Evropske unije.

Ukupan iznos poticaja ("Službene novine Federacije BiH", broj 17/04) u poljoprivredi za 2004. godinu iznosi 23,000.000 KM, s napomenom da nisu sve obaveze isplaćene za

prethodne godine. Ovaj iznos finansijskih sredstava u proračunu FBiH je skroman, a prema kazivanju predstavnika Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za poticaje u peradarstvu u 2004. godini, predviđeno je 400.000 KM. Posmatrano u cjelini, članice Grupacije pozdravljaju postojanje poticaja za peradarstvo, ali nisu zadovoljne visinom izdvojenih finansijskih sredstava.

Članicama nisu poznati kriteriji koji su primijenjeni da se za ovu značajnu granu stočarstva izdvoji tako simboličan iznos novčanih sredstava za poticaje. Nema logike da se iz sredstava poticaja stimuliše komercijalna proizvodnja strojno iskorištenog pilećeg mesa (MOM). Za proizvodnju MOM-a finansijska sredstva za stimulaciju treba iznaći u drugim izvorima. Iz poticajnih sredstava članice Grupacije zalažu se za stimulaciju proizvodnje roditelja za laku i tešku liniju, kao i 18 tjednih pilenki, jer su sve tri kategorije za reprodukciju. Očekujemo da će do 15. 05. 2004. godine biti objavljena Odluka i uputstvo o poticajima u poljoprivredi za 2004. godinu.

Poslovno Udruženje "Zajednica živinara" Republike Srpske i Grupacija proizvođača peradi i stočne hrane P/GKFBiH potpisale su sporazum o formiranju Saveza udruženja za zaštitu i unapređenje živinarske - peradarske proizvodnje i proizvodnje stočne hrane BiH. U koordinaciono tijelo svaki entitet bira po pet predstavnika.

Nakon rasprave zaključeno je:

- da se zaštiti domaća proizvodnja od prekomjernog uvoza;
- da se uvede i osigura primjena recipročnih mjera takozvane necarinske zaštite od prekomjernog uvoza peradarskih proizvoda zašto postoji uporište u potpisanim ugovorima o slobodnoj trgovini;
- da se ozvaniče kriteriji raspodjele finansijskih sredstava za poticaje u primarnoj stočarskoj proizvodnji za 2004. godinu;
- da se poticaji u peradarstvu za 2004. godinu povećaju na 800.000 KM;
- za iznos poticaja u 2004. godini za roditeljsku laku liniju bude dva KM/kom, roditeljsku tešku liniju tri KM/kom i 18 tjedne pilenke jedna KM/kom;
- da Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije iznađe finansijska sredstva za stimulaciju proizvodnje mašinski iskorištenog mesa (MOM-a) sa 0,50 KM/kg;
- da regresiranje kamata na sve kredite iznosi najmanje šest odsto godišnje.

B. SUČIĆ

Grupacija duhanske privrede

Zaštititi domaću proizvodnju

**Reagovanje Grupacije duhanske privrede
Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH na tekst
"Ujedinjena konkurencija u borbi protiv krijumčara",
objavljen u dnevnom listu "Oslobođenje" (14. 04. 2004.)**

Grupacija duhanske privrede okuplja primarne proizvođače i obrađivače duhana iz Posavine i Hercegovine, kao i tri tvornice cigareta (Sarajevo, Mostar i Ljubuški). Članice Grupacije već četiri godine (od 2000. godine) insistiraju na razdvajanju akciza (posebnog poreza na promet) za domaće i uvozne cigarete, što je normalan vid zaštite domaće proizvodnje i jedan od glavnih načina punjenja proračuna u gotovo svim zemljama svijeta. Začudjuća je izjava predstavnika jedne od tri najveće multinacionalne kompanije proizvođača cigareta i ujedno jednog od glavnih uvoznika cigareta u BiH Vladimira Klege, generalnog direktora BAT-a za BiH, da najavljuje aktivno uključanje u kreiranje zakonskih rješenja u oblasti duhana i duhanskih preradevina u saradnji sa bh. vlastima.

Bh. vlasti su se do sada oglušivale o sve prijedloge i zajedničke stavove usaglašene između grupacija duhanske privrede Federacije BiH i Republike Srpske, koji su upućeni Vijeću ministara BiH, entitetskim vladama i resornim ministarstvima.

Posebno začudjuje poređenje zakonske regulative BiH sa zemljama poput Moldavije, o posljedicama povećanja akciza na uvozne cigarete, a istovremeno se javnost neistinito informiše o propisima vezanim za zaštitu domaće proizvodnje duhana i cigareta u

susjednim zemljama (Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori, Makedoniji, Sloveniji) iz kojih je i najveći uvoz.

Kao primjer zaštite domaće proizvodnje navodimo Republiku Republiku Hrvatsku (sa BiH su ukinute carinske dažbine odredbama Ugovora o slobodnoj trgovini), gdje je maloprodajna cijena paklice "Ronhilla" 11 Kn (2,90), a na bh. tržištu, cijena te iste cigarete je 1,50 KM. Ukoliko bi se neki od bh. proizvođača cigareta odlučio na izvoz u R Hrvatsku, takva cigareta bi u startu bila opterećena sa trošarinom u iznosu od 8,9 Kn (2,32 KM), što je za 65 odsto veća cijena u odnosu na prosječnu akcizu koju plaćaju hrvatski proizvođači.

Treba naglasiti da bez obzira što su ugovorima o slobodnoj trgovini carinske dažbine svedene samo na carinsko evidentiranje, domaći proizvođači nisu u mogućnosti da svoje proizvode plasiraju čak ni u susjednim zemljama.

Samo po osnovu legalnog uvoza cigareta u 2003. godini zbog važeće fiskalne politike državni proračun je umanjen za oko 380 miliona KM.

Uvođenjem zaštite domaće proizvodnje uz povećanje akciza u znatnoj mjeri bi se mogla izdvojiti i sredstva za poticaje za primarnu poljoprivrednu proizvodnju kako duhana tako i ostalih kultura, jer primarna proizvodnja zapošljava brojno stanovništvo kojem je to jedini izvor primanja.

Nadamo se da će domaće vlasti uzeti u obzir i mišljenje domaćih proizvođača cigareta, a ne samo stranaca i uvoznika - trgovaca.

M. MEŠANOVIĆ

Pokazatelji

Blagi pad poljoprivredne proizvodnje

Prema Informaciji Federalnog zavoda za statistiku, poljoprivredna proizvodnja u FBiH u 2003. godini bila je za 10,5 odsto manja u odnosu na godinu prije. Biljna proizvodnja manja je za 18,6 odsto, a stočarstvo veće za 5,8 odsto u odnosu na 2002. godinu. U biljnoj proizvodnji (posmatrano po grupama usjeva), porast proizvodnje zabilježen je samo u vinogradarstvu, gdje je proizvodnja bila veća za 6,4 odsto u odnosu na prethodnu godinu, a u svim ostalim grupama zabilježen je pad proizvodnje. Proizvodnja žita je bila manja za 28,5 odsto, industrijskog bilja za 28,5 odsto, povrća za 17,3 odsto i stočnog bilja za 29,9 odsto. U stočarstvu

(posmatrano po grupama uzgoja), proizvodnja je u porastu, posebno u ovčarstvu, gdje je zabilježen rast od 20,7 odsto. Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata, od januara do februara ove godine, u odnosu na isti period prethodne godine, bila je veća za 46.000 kubnih metara (27,5 odsto), dok je ukupna prodaja sortimenata, u ovom periodu, bila veća za 27.000 m³ (17,8 odsto), u odnosu na isti period 2002. godine. /ONASA/

Problemi u šumarstvu i drvnoj industriji

Još uvijek brojne nelegalne pilane

U Sarajevu je, 31. marta, održan sastanak Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH na kome je, između ostalog, raspravljano o problemima vezanim za ove grane

Neprovođenje Zakona o šumama, velika dugovanja drvne industrije šumarstvima, te snažan uticaj trgovačkih lobija koji izvoze trupce samo su dio neriješenih problema u šumarstvu i drvnoj industriji. Zakon o šumama, koji je usvojen u maju 2002., praktično, je djelimično proveden, nije ujednačen po kantonima. U šumarstvu se sporo organiziraju šumarstava po kantonima, a postoje i oni u kojima su osnovana kantonalna šumarska poduzeća, a nisu uprave i obratno. Najviše problema oko implementacije Zakona o šumama ima u Hercegovačko-neretvanskom,

Zeničko-dobojskom i Srednjobosanskom kantonu. Jedno od ključnih pitanja jeste i upravljanje šumskim potencijalom, sa svojstvom obnavljanja, a već nekoliko godina im se ne pruža nikakva pažnja, kao i privatizaciji. Velika su dugovanja prerađivača drveta šumarstvima, što dovodi u pitanje daljnju isporuku sirovine. Jedno od mogućih rješenja je potpisivanje ugovora o isporuci sirovine uz dogovor o načinu plaćanja.

Od strateškog značaja je i pokretanje kapaciteta za proizvodnju ploča iverica, mediapan ploča i pokretanje proizvodnje celuloze, jer velike količine drvene mase propadaju i nanose ogromne štete šumarstvima. Na ovaj način eliminisao bi se uvoz ploča za proizvođače namještaja. Još uvijek postoje brojne pilane koje rade ilegalno, kao i mnogobrojne trgovačke kompanije koje imaju prioritet u dobivanju trupaca. Uticaj trgovačkog lobija toliko je snažan da spriječava razvoj finalne prerade drveta, a omogućava izvoz trupaca, što je

u suprotnosti sa ekonomskim mjerama i razvojnou strategijom. Zajednički interes članica Grupacije predstavlja viši stepen prerade drveta, veća zaposlenost i veći ukupan prihod, ali nelegalne pilane moraju legalizovati svoj rad na način da prijavljuju zaposlene radnike i plaćaju državi predviđene dažbine.

Naglašeno je da Vlada Federacije BiH treba stimulativnim mjerama, poput smanjenja cijene električne energije na osnovu izvoza, povoljnijim kreditima za izvoznike, ukidanjem carina na repromaterijale koji se uvoze i stimulacijom za nova zapošljavanja, pomoći izvoz drvne industrije, što bi potaklo i brži razvoj šumarstva.

Drvna industrija je jedina privredna grana koja ima suficit u robnoj razmjeni, ali to se, na žalost, uglavnom odnosi na izvoz rezane građe i trupaca.

Odluka o privremenoj zabrani izvoza trupaca u BiH je neminovna i hitno treba stupiti na snagu.

Članovi Grupacije šumarstva i drvne industrije uputili su Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije Prijedlog za izmjenu u oblasti tarifne politike, što se odnosi na tarifne stavove naponskog nivoa 0,4 i 10 Kv, imajući u vidu da je drvna industrija izvozno orijentirana grana industrije.

Lista sa prijedlogom izmjena carinske tarife za repromaterijale koji se uvoze ili ne proizvode u dovoljnoj količini u BiH za potrebe drvne industrije usaglašena je i upućena Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, a inicirana je potrebom stvaranja povoljnijeg poslovnog ambijenta u BiH.

Šemsa ALIMANOVIĆ

Priznanje za Privrednu/Gospodarsku komoru FBiH

Grupacija šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH dobila je grant u iznosu od 10.000 američkih dolara za projekat Edukacija o tržištu za drvenu industriju. Težište ovog projekta je edukacija certificiranja i priprema za certificiranje u šumarstvu, kao i značaj ISO standarda u proizvodnom procesu.

Grant je odobrio CIPE-ov Upravni odbor u Washingtonu D.C. i Misija USAID-a u Sarajevu

Š. A.

Udruženje profesionalnih posrednika - brokerskih kuća

Urediti tržište kapitala

Udruženje profesionalnih posrednika - brokerskih kuća Privredne/Gospodarske komore FBiH održalo je Skupštinu Udruženja, 26. marta

Raspravljalo se o prijedlozima pravilnika koje je utvrdila Komisija za vrijednosne papire FBiH:

- Pravilniku o uslovima za uspostavljanje i način funkcionisanja sistema interne kontrole profesionalnih posrednika na tržištu vrijednosnih papira;

- Uputstvu o obaveznim elementima Pravilnika o internoj kontroli;

- Pravilniku o uslovima i postupku izdavanja, obustavljanja i ukidanja dozvola fizičkim licima i privrednim društvima za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova u prometu vrijednosnim papirima;

- Pravilniku o vršenju nadzora emisije, prometa i učesnika u emisiji i prometu vrijednosnim papirima.

Skupština je zauzela stavove o svakom pravilniku pojedinačno. Pozdravljeno je donošenje pravilnika koji imaju za cilj uređenje i uozbiljenje tržišta kapitala, s tim da u slučaju utvrđivanja novih uslova i kriterija za rad društava profesionalnih posrednika treba ostaviti jedan razuman rok u kojem će brokerske kuće uskladiti svoj rad i organizaciju sa uslovima utvrđenim pravilnicima.

U raspravi o Pravilniku o uslovima za uspostavljanje i način funkcionisanja sistema interne kontrole profesionalnih posrednika na tržištu vrijednosnih papira konstatovano je da je kontrola rada svih profesionalnih posrednika - brokerskih kuća u nadležnosti Komisije za vrijednosne papire. Na ime ove kontrole profesionalni posrednici plaćaju godišnju naknadu Komisiji za vrijednosne papire.

Uvođenjem interne kontrole i zapošljavanjem još jednog radnika koji bi obavljao ove poslove,

šta će raditi direktor profesionalnog posrednika? Skupština smatra da je direktor kao odgovorna osoba za zakonitost i pravilnost rada, u skladu sa propisima koji regulišu ovu materiju, odgovoran i za zakonit rad svojih uposlenika.

Šta bi radio direktor uvođenjem funkcije internog kontrolora? Komisija za vrijednosne papire već ima odgovornu osobu za ovo poslovanje, te se smatra da je suvišno uvoditi je i kod profesionalnog posrednika. Ukoliko bi promet vrijednosnih papira bio više milijardi maraka i hiljade klijenata moglo bi se govoriti o ovim poslovima. Ovakvo uvođenje interne kontrole, pored direktora firme, neprihvatljivo je u ovom trenutku.

Skupština Udruženja smatra da u ovom ekonomskom trenutku ne postoje preduslovi za uvođenje ovih poslova kod profesionalnog posrednika. Komisija za vrijednosne papire prvo bi trebala da profesionalnim posrednicima prezentira program razvoja tržišta kapitala koji će postojećim osnivačima argumentirati da će stvoriti uslove i ambijent koji ide u prilog razvoja tržišta i profesionalnih posrednika - brokerskih kuća.

Predloženo je da se poslovi interne kontrole stave u nadležnost direktora, s tim da se u Pravilniku utvrdi da ne može obavljati brokerske poslove.

U raspravi o Pravilniku o uslovima i postupku izdavanja, obustavljanja i ukidanja dozvola fizičkim licima i privrednim društvima za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova u prometu vrijednosnim papirima stavljena je opšta primjedba da bi stručne ispите za obavljanje poslova posredovanja u prometu vrijednosnim papirima trebalo organizovati najmanje svaka tri mjeseca, te da program stručnog ispita sadrži teoretski i praktični dio. Predloženo je da dozvola za fizička lica bude trajna, a da Komisija za vrijednosne papire provjeru ispunjavanja utvrđenih uslova vrši jedanput godišnje.

Podaci CBBH

U BiH najniža inflacija u Evropi

U BiH je inflacija prošle godine iznosila jedan odsto i bila je najniža u Evropi, računajući i zemlje EU, u kojima je bila dva odsto.

Prema podacima Centralne banke BiH, prosječna godišnja kamata u BiH prošle godine je iznosila 10,87 odsto i od balkanskih zemalja nižu ima samo Bugarska, 8,75 odsto.

U Republici Hrvatskoj je u 2003. godini inflacija iznosila 2,4 odsto, a kamatna stopa je

bila 11,61 odsto, u Sloveniji je inflacija bila 5,7 odsto, a kamatna stopa 10,76, dok je u Makedoniji inflacija iznosila 1,5 odsto, a kamatna stopa 16,7 odsto.

Ukupna kreditna masa komercijalnih banaka u BiH u prva dva mjeseca ove godine iznosila je 5,32 milijarde KM, što je za milijardu više nego u istom periodu prošle.

Prema podacima Centralne banke BiH, ovogodišnji krediti u privredi dostigli su iznos od oko 3,17 milijardi KM od čega potraživanja od javnih preduzeća iznose 1,17, a od privatnih 1,99 milijardi KM.

Masa kredita odobrena stanovništvu iznosi dvije milijarde KM.

Data je primjedba da se moraju tačno utvrditi slučajevi u kojima se obustavlja, a u kojima se ukida dozvola fizičkom i pravnom licu.

Skupština Udruženja smatra da bi Komisija prvo trebala utvrditi program razvoja tržišta kapitala koji će postojećim osnivačima argumentirati da će oni raditi na stvaranju ambijenta koji ide u prilog razvoja tržišta i brokerskih kuća. Apsurdno je da osnivači daju pola miliona maraka, a milioni prometi se rade preko Registra na osnovu darodavnih ugovora. Zatim bi Komisija trebala dati okvir i norme ponašanja i sankcionisanje brokerskih kuća na tržištu. Ne smije se dozvoliti da kući koja je angažovala pola miliona maraka oduzimaju dozvolu na način kako je to do sada bio slučaj. Kada se stvore preduslovi, odnosno ambijent za razvoj tržišta kapitala i profesionalnih posrednika - brokerskih kuća moglo bi se eventualno razgovarati o povećanju osnovnog kapitala za organizovanje privrednih društava za obavljanje ovih poslova.

Raspravljajući o Pravilniku o vršenju nadzora emisije, prometa i učesnika u emisiji i prometu vrijednosnim papirima, konstatovano je da, s obzirom na dosadašnja iskustva Komisije za vrijednosne papire u kontroli rada profesionalnih posrednika - brokerskih kuća, treba ono što se pokazalo dobrom praksom potvrditi kao standarde kojih bi se morali pridržavati svi profesionalni posrednici. Na ovaj način bi se izbjegla većina povreda do kojih dolazi u radu brokera i brokerskih kuća. Na osnovu utvrđenih standarda proizašli bi i kriteriji na osnovu kojih se ukida, odnosno obustavlja dozvola fizičkom i pravnom licu.

Na način kako je utvrđeno stiče se utisak da je slobodna ocjena Komisije za vrijednosne papire kod utvrđivanja nedostataka i nepravilnosti u poslovanju i izricanja odgovarajućim mjera za utvrđene nepravilnosti.

Skupština Udruženja je dostavila pismene prijedloge i primjedbe, te predložila Komisiji za vrijednosne papire da se u naredom roku od deset dana održi zajednički sastanak na kojem bi se raspravljalo o njima.

M. IDRIZOVIĆ

SASE

Obilježene dvije godine rada

Sarajevska berza (SASE) je, 12. aprila, obilježila drugu godišnjicu rada, sa ukupnim ostvarenim prometom većim od 180 miliona KM, te aktuelnim prosječnim prometom od oko 600 hiljada KM po jednom trgovanju. Time je pokazala da je respektabilna institucija koja doprinosi razvoju efikasnog tržišta kapitala i države BiH. Predsjednik Nadzornog odbora Muris Čičić istakao je da je SASE za dvije godine, bez podrške domaćih i inozemnih vlada i organizacija, zahvaljujući upornošću osam brokerskih kuća, uspjela prerasti iz dioničkog društva u stabilnu instituciju koja je u ovoj godini za nešto više od tri mjeseca ostvarila promet od oko 22 miliona KM, sa trgovanih sedam miliona dionica.

Napredak SASE, kako je istaknuto, najbolje se vidi kada se uzme u obzir činjenica da je promet na prvom trgovanju te institucije iznosio svega 3.100 KM. Po riječima Donalda Haysa, prvog zamjenika visokog predstavnika: "SASE je danas institucija koja živim tržištem akcija doprinosi povjerenju među građanima, kreativnosti i likvidnosti domaćih preduzeća, ali i njihovom regionalnom povezivanju, te ukupnom procvatu bh. ekonomije". Govoreći o historijatu SASE, viceguverner Centralne banke BiH (CBBiH) Kemal Kozarić naglasio je da je SASE značajan partner CBBiH u platnom sistemu države koji od svog nastanka protežira regionalno povezivanje sa drugim tržištima vrijednosnih papira. Tokom 2004. godine SASE je, po riječima direktora i predsjednika Uprave te institucije Almira Begića, uspjela započeti trgovanje u kotizaciji za 11 PIF-ova i uvesti novi način kontinuiranog trgovanja tzv. MFTS-a. U sklopu ceremonije prezentiran je i novi web site SASE.

Održana 9. sjednica OUMEI

Razmatran prijedlog izmjene carinske tarife

Vanredna sjednica Odbora Udruženja metalne i elektroindustrije (OUMEI), u proširenom sastavu, održana je 13. aprila. Prisustvovalo je 15 predstavnika privrednih subjekata - članica Udruženja, a predsjedavao je Ramo Buđevac

Razmatran je Prijedlog izmjene carinske tarife kod artikala bitnih za metalnu i elektroindustriju. Cilj je bio usaglasiti Prijedlog nakon novih informacija sa zadnjeg sastanka Stručne grupe zadužene za usaglašavanje carinske tarife, na nivou države.

Jago Lasić, potpredsjednik P/GKFBiH i član Stručne grupe i koordinator izrade nove carinske tarife u FBiH, informirao je prisutne o mogućim izmjenama i dopunama predložene carinske tarife za MEI, u okviru maksimalne zaštite domaće proizvodnje kako sirovina i repromaterijala tako i finalnih proizvoda.

Pored određenih dopuna koje su dali predstavnici preduzeća, osnovni zahtjev se odnosio na minimiziranje carinske stope iz oblasti metaloprerađivačke djelatnosti od preduzeća koja koriste kao repromaterijal proizvode (profile, žicu i sl) BH Steel-a Željezare Zenica, koji se još ne proizvode u dovoljnim količinama.

Ocijenjeno je da treba povećati broj carinskih tarifa (u BiH se carini oko 3.500 stavki, a u susjednim zemljama više od 7.500).

Zaključeno je da Radna grupa treba:

- dodati carinske tarife za artikle koji su izostavljeni, a usaglašeni na Sjednici;
- za robu koja se proizvodi u nedovoljnim količinama formirati kontingente na bazi dostavljenog bilansa poteba pojedinih preduzeća;
- preduzeća su dužna što hitnije dostaviti tražene bilanse, uz obrazloženja;
- preduzeća koja su iskazala potrebu za proširenjem carinske tarife, trebaju precizno definisati naziv artikla i tarifnu oznaku.

Navedene prijedloge treba dostaviti što hitnije Radnoj grupi.

Prisutni su upoznati i sa aktivnostima koje se odnose na implementaciju Projekta Strategije MEI (izrada Publikacije MEI; uvođenje ISO standarda i slično).

Mr Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Samostalni prijevoznici

Očekuju jednak tretman sa pravnim subjektima

Samostalni prijevoznici u drumskom saobraćaju očekuju da se otklone administrativne smetnje, prepreke i ograničenja koja ih stavljaju u nejednak i neravnopravan položaj pri obavljanju djelatnosti u odnosu na pravne subjekte. Ovo je istaknuto na sastanku održanom 20. aprila u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH na kome je raspravljano o Nacrtu zakona o cestovnom prijevozu FBiH

Samostalni prijevoznici, kako su istakli predstavnici njihovih udruženja u FBiH, ne mogu obavljati usluge utvrđivanja tehničke ispravnosti vozila, a to ograničenje se ne odnosi na pravne subjekte.

Javni prijevoz osoba ili tereta u linijskom ili vanlinijskom cestovnom prometu mogu obavljati samo ako u vlasništvu imaju dva vozila, što nije slučaj kod pravnih subjekata.

Samostalnom privredniku (fizička osoba - obrtnik) nije dozvoljeno obavljati djelatnost pružanja renta-a-car usluga, niti djelatnost pružanja usluga autobusnih i teretnih stanica, dok za pravne subjekte nema ograničenja.

- Ponuđeni zakon je načelno prihvatljiv ukoliko se otklone ove razlike, s obzirom na to da su već izvršene izmjene i dopune u odnosu na radni materijal prednacrt o kome se raspravljalo lani. Učinjena su i izvjesna poboljšanja teksta zakona i za ostale vrste prijevoza, te inspekcijskog nadzora i kaznenih odredbi - kazao je Muhamed Čemo, sekretar Opšteg udruženja samostalnih prijevoznika u drumskom saobraćaju.

Predsjedavajući ove asocijacije FBiH Ahmet Mehanović sugerirao je da se prevaziđu rješenja iz starog sistema po kojima se za vozila do tri tone trebaju posjedovati individualne kontrolne knjižice koje prijevoznici nigdje ne mogu nabaviti i zbog toga trpe sankcije.

Smatra da se za vozila za vlastite potrebe trebaju uvesti ograničenja do pet tona, a ne 25 ili 30 tona, jer u tom slučaju prevazilaze potrebe ove vrste prijevoza.

Mehanović je ukazao na to da uslovi za registraciju djelatnosti, odnosno dobijanja odobrenja za rad nisu liberalizovani i međusobno usklađeni, te da je, u smislu sigurnosti prometa, bitnija tehnička ispravnost vozila nego njegova starost.

Prijevoznici pozdravljaju namjeru Ministarstva prometa i komunikacija FBiH, koje je uputilo ovaj zakon na raspravu, da na ovaj način pribavi mišljenja, sugestije i prijedloge zainteresovanih subjekata.

Vlada FBiH je, kako je poznato, nedavno utvrdila Nacrt zakona o cestovnom prijevozu u FBiH, čijom pripremom se realizira obaveza usklađivanja entitetske regulative iz ove oblasti sa Zakonom o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prometu na nivou BiH, a pored toga potrebno je postojeća zakonska rješenja korigovati i usaglasiti sa savremenim kretanjima u Evropi i principima tržišne ekonomije. (FENA)

Mostar

7. međunarodni sajam gospodarstva

Na ovogodišnjem sajmu sudjelovalo je preko 450 izlagača iz 20 zemalja svijeta, a posjetilo ga je više od 30.000 zainteresiranih. Zemlja partner bila je Republika Slovenija.

Održani su i bilateralni susreti sa predstavnicima R Slovenije, a povod je bio ulazak Slovenije u Evropsku uniju 1. svibnja 2004. godine i Ugovor BiH sa Slovenijom o bescarinskoj razmjeni.

Proizvođači iz BiH će moći uvoziti u Sloveniju s 0 (nula) odsto carina, dok iz Slovenije izvoznici moraju plaćati sva davanja i carine.

Dogovoreno je da radne skupine iznađu rješenja.

Zapažene su ponude bh. konditorske i pekarske industrije, te firmi "Mia" - Čitluk, "Lasta - Zvečevo" - Č a p l j i n a , "Krajinaklas" - Banja Luka, "Zri-nski" - Grude.

Vinari i proizvođači pića i sokova imali su uspješne prezentacije, kao i predstavnici mesne industrije i prerade mlijeka.

Turističke zajednice FBiH, Hercegovačko-ner-

etvanskog kantona/županije, Zapadno-hercegovačke županije, Herceg-bosanske županije su se predstavile propagandnim lecima, kartama, CD-ovima turističkih mogućnosti, prezentacijom turističke burze i WWW stranicama.

Mogli su se vidjeti brojni eksponati iz etno ostavštine, folk grupe i izvorni plesovi.

Trgovačke kuće teških mašina i alata su se potrudile da predstave svoje proizvode uz građevinske materijale najpotrebnije za obnovu ove regije.

Na Sajmu su predstavljene i Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH, Gospodarska/Privredna komora FBiH i Privredna komora Republike Srpske.

Dubravka BANDIĆ

Međunarodno ocjenjivanje

Vinarske smotre

Na 7. međunarodnom sajmu održano je Drugo međunarodno ocjenjivanje vina, kao sastavni dio bosanskohercegovačke vinarske smotre "Vino Mostar", od 12. do 13. ožujka. Dostavljen je 61 uzorak raznih sorti vina od vinara Francuske, Slovenije, Hrvatske i BiH.

Komisija za ocjenjivanje prijavljenih uzoraka sastavljena je od eminentnih stručnjaka iz Slovenije, Hrvatske i BiH. Predsjednica Međunarodne komisije je bila doc. dr sc. Jasmina Marić, profesorica Agronomskog fakulteta iz Zagreba, a tajnik mr sc. Tihomir Prusina, s Agronomskog fakulteta, iz Mostara. Članove komisije su činili: Lidija Ruška, dipl. inž. teh.,

Slovenija, prof. dr sc. Mojmir Wondra, Slovenija, prof. dr sc. Stanka Herjavec, Mato Violić, dipl. inž. agr., Hrvatska, Zdravko Mlinarić, dipl. inž. agr. Hrvatska, Nela Medić, dipl. inž. teh. BiH, Spomenka Brkić, dipl. inž. agr. BiH. Komisija je ocjenjivala, po novoj međunarodnoj metodi, 100 pozitivnih bodova, uzimajući u obzir godinu, vinogorje i kakvoću koja se može dobiti sa tog područja.

Nakon ocjenjivanja, u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju vina, komisija je dodijelila:

- * 5 velikih zlatnih medalja VZM
- * 20 zlatnih medalja ZM
- * 20 počasno priznanje srebro PPS
- * 6 počasno priznanje bronca PPB
- * 4 počasno priznanja PP

Od 61 prispjelog uzorka, bilo je 34 bijelih vina, tri rose vina, 23 crvenih vina, te jedan pjenušca.

E. LASIĆ

Mogućnosti saradnje

Prezentacija privrednih potencijala Ukrajine

U Privrednoj/Gospodarskoj komori Federacije BiH održana je 26. marta prezentacija na kojoj je menadžment građevinske firme PSP iz Kijeva predstavio prirodne i privredne resurse Ukrajine, te mogućnosti saradnje bh. i ukrajinskih preduzeća, posebno u oblasti građevinarstva

Menadžment firme PSP, na čelu sa predsjednikom Andrijem Vasiljkovskim, izrazio je zainteresiranost za saradnju sa bh. građevinskim firmama. Ova ukrajinska kompanija poslovanjem bavi se već 13 godina, upošljava 600 radnika, a u 2003. godini izgradila je 50.000 kvadratnih metara stambenog i poslovnog prostora.

Ukrajina, kako je istaknuto, posljednjih godina bilježi rast ekonomskih parametara o čemu su međunarodne rejting kompanije dale potvrdne ocjene. Jedno od ključnih opredjeljenja u vanjskotrgovinskoj politici jeste povećanje trgovačkog prometa koji raste posljednjih godina. Privlačenje stranog kapitala je bitan element ekonomskih reformi i budućeg ekonomskog rasta Ukrajine. Prema prezentiranim podacima, ukrajinska ekonomija je 2001. dobila 792 miliona dolara stranih investicija, slično kao i prethodne godine.

Ukrajina je sa 36 država potpisala sporazume o uzajamnoj zaštiti investicija, a sporazume o porezima sa 16. Trenutno je fokusirana na poboljšanje poslovnog imidža u svijetu i aktivnu međunarodnu saradnju.

Tokom posjete BiH i Sarajevu predstavnici PSP-a su, među ostalim, ostvarili poslovne kontakte sa GP "Vranica".

"Vranica" bi uskoro mogla ostvariti saradnju sa ukrajinskim građevinskim preduzećima, te početi poslove u Ukrajini, gdje je prije rata bila značajan poslovni partner.

Predsjednik firme PSP Andrij Vasiljkovskij rekao je da Ukrajina želi saradivati sa BiH, jer su obje zemlje na istom stepenu razvoja, a i prije rata su bili značajni poslovni partneri. "Današnja prezentacija samo je prvi korak u saradnji ove dvije zemlje, te je jedan od načina da bh. tržište bolje upozna ukrajinsko", naglasio je Vasiljkovskij.

Kao privredne grane koje privlače većinu stranih investicija u Ukrajinu, Vasiljkovskij je naveo prehrambenu industriju, trgovinu na veliko, finansijske djelatnosti, mašingradnju, saobraćaj, hemijsku i naftnu industriju, te metalurgiju i metaloprerađivačku industriju.

Ministar-savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova BiH Nedžad Mirica obavijestio je prisutne da će krajem maja ove godine na Kijevskom Univerzitetu biti održan okrugli sto o promociji poslovne saradnje između BiH i Ukrajine, kojem će prisustvovati ukrajinski političari i privrednici.

Vasiljkovskij je pozvao bh. privredne subjekte da pripreme materijale za prezentaciju na Kijevskom Univerzitetu, a kao kontakt-institucije naveo Trgovačko-privrednu komoru Ukrajine (www.ucci.org.ua), Ministarstvo spoljnih poslova Ukrajine (www.mfa.gov.ua/eng), te Ukrajinsku efektivnu berzu (www.ukrse.kiev.ua/eng).

Lejla SADIKOVIĆ

Uspješne metodologije

Povećanje održivosti i napretka

U nastojanju da privredne subjekte upozna sa novim i aktuelnim metodama za poboljšanje poslovnih učinaka u preduzećima, Privredna/Gospodarska komora FBiH, u saradnji sa kompanijom Deloitte&Touche, organizirala je prezentaciju zaštićenog i licenciranog sistema "Metodologija 20 ključeva"

Pomenuti sistem se sastoji od 20 praktičnih i integriranih metoda potrebnih za poboljšanje konkurentnosti poslovanja na način da se proizvodi i usluge pružaju brže, bolje i jeftinije.

Primjenjuje se u oko 500 kompanija u više od 20 zemalja širom svijeta i prepoznat je kao metoda kontroliranog "revolucioniziranja" s ciljem poboljšanja održivosti i napretka u vremenu brzih promjena.

U praksi se ovaj pristup najčešće primjenjuje u Japanu, a u posljednjih deset godina sve je veća primjena i u Evropi.

Odnedavno je implementacija počela u Sloveniji i Hrvatskoj, čiji su predstavnici i prezentirali ovu metodologiju.

Njene glavne karakteristike su:

- koristi vizuelne opise (i liste provjere) za: poredenje organizacije sa globalnim najboljim praksama; poredenje jedinica unutar grupe;
- prepoznaje i uvažava dosadašnja dostignuća organizacije;
- pomaže u razvoju ambicioznih i izazovnih ciljeva kroz izradu prikaza, odnosno projiciranja mogućih dostignuća na nivou čitave organizacije;
- razvija vještine svih uključenih u proces poboljšanja.

Kroz kontinuiranu primjenu svih 20 ključeva kompanija postiže najbolje rezultate mjerene na globalnoj razini, te povećava svoj udio na tržištu, konkurentnost, profitabilnost i zadovoljstvo kupaca. Metodologija je prvenstveno prim-

Zakoni i propisi

Nacrt zakona o PDV-u BiH

Direktor Uprave za indirektna oporezivanja Upravnom odboru Uprave uputio je prvi Nacrt zakona o porezu na dodatnu vrijednost. Prema Nacrtu zakona planirano je da od 01. 01. 2006. godine sistem PDV-a na BiH nivou zamieni postojeći porez na promet koji je sada na entitetskom nivou.

Nacrtom se predlaže standardna PDV-e stopa koja iznosi najmanje 25 odsto, a najviše 22 odsto, a mogu se primijeniti najviše dvije dodatne umanjene stope. Prosječna standardna PDV-e stopa u Evropskoj uniji iznosi 19,2 odsto, a prosječna umanjena stopa je 7,4 odsto.

Očekuje se da će Upravni odbor Uprave Vijeću ministara BiH uputiti Nacrt zakona o PDV-u BiH krajem aprila 2004. godine.

Izmjene i dopune zakona o električnoj energiji

Vlada Federacije BiH uputila je u parlamentarnu proceduru po hitnom postupku Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o električnoj energiji. Razlog za donošenje izmjena i dopuna je usklađivanje sa Odlukom Ustavnog suda FBiH prema kojoj odredba člana 85. Zakona nije u skladu sa Ustavom FBiH.

Prijedlogom izmjena i dopuna članom 85. se predviđa da će se prestrukturiranje i privatizacija postojećih elektroprivrednih preduzeća izvršiti u skladu sa Programom Vlade FBiH o prestrukturiranju i privatizaciji elektroenergetskog sektora u BiH, a na osnovu važećih propisa uz saglasnost Parlamenta BiH.

Izmjene zakona o slobodnim zonama

Vlada FBiH utvrdila je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnim zonama i uputila ga u parlamentarnu proceduru po hitnom postupku. U skladu sa zakonom, koji ovu materiju reguliše na državnom nivou, izmjenama i dopunama zakona usklađuju se djelatnosti koje se mogu, odnosno ne mogu obavljati u slobodnim zonama, subjekti koji mogu biti osnivači slobodne zone, postupak davanja saglasnosti za funkcionisanje slobodnih zona i vršenje nadzora o ispunjavanju uslova za početak rada slobodne zone.

Prijedlog zakona o statistici

Vijeće ministara BiH utvrdilo je Prijedlog zakona o statistici kojim se uspostavlja pravni okvir za organizaciju, izradu i distribuciju statističkih podataka BiH. Donošenjem ovog zakona BiH stvara uslove za osiguranje podataka na državnom nivou, čime se ispunjavaju međunarodne obaveze i zainteresiranim licima omogućava pristup podacima.

Prijedlog zakona o javnim nabavkama

Vijeće ministara BiH utvrdilo je Prijedlog zakona o javnim nabavkama BiH i uputiće ga Parlamentu BiH na usvajanje po hitnom postupku. Prijedlog predviđa uspostavljanje sistema javnih nabavki robe, usluga i radova u BiH radi osiguranja najdjelotvornijeg korištenja javnih sredstava na osnovu pravične i aktivne konkurencije među dobavljačima.

M. IDRIZOVIĆ

jenjiva u proizvodnim kompanijama, ali iskustvo je pokazalo da ovaj pristup može doprinijeti povećanju vrijednosti u uslužnim granama industrije sa minimalnim ili bez ikakvih promjena u implementaciji.

Glavna područja metode 20 ključeva mogu se svrstati u pet grupa što se vidi iz tabele.

S. V.

Cilj		20 ključeva
Aktiviranje radnog mjesta/ Energise Workplace	1	Čišćenje i organizacija
	2	Racionalizacija sustava / Usklađivanje ciljeva
	3	Aktivnosti u radnim grupama
	10	Radna disciplina
Poboljšanje kvalitete	7	Proizvodnja bez nadgledanja (Zero Monitor Manufacturing)
		Održavanje strojeva i opreme
	9	Osiguranje kvalitete
	11	Razvoj dobavljača
	12	Svestranost vještina i unakrsna obuka
Smanjenje troškova (Poboljšanje produktivnosti)	15	Eliminiranje gubitaka i rasipnosti (waste)
	13	Ovlaštenje zaposlenika za identifikaciju i provođenje
	14	poboljšanja
	6	Kaizen proizvodnje
	17	Kontrola efikasnosti
Poboljšanje tijeka procesa / smanjenje WIP / Brža isporuka	19	Štednja energije i materijala
	5	Brza promjena/prilagodba alata u proizvodnji
		(Quick Changeover Technology
		Smanjenje količina na skladištima (Reducing inventory)
	4	Planiranje proizvodnje
Razvoj tehnologije	16	Spajanje (vezanje) proizvodnje (Coupled Manufacturing)
	8	Upotreba Informacijske Tehnologije
	18	Vodeća tehnologija / Iskoristiva tehnologija
	20	

Održana nacionalna radionica

Podrška izgradnji kapaciteta u upravljanju okolišem u BiH

U Sarajevu je, od 28. do 30. marta, organizirana nacionalna radionica o temi IPPC Direktive (96/61/EZ), u okviru CARDS projekta Evropske komisije "Podrška izgradnji kapaciteta u upravljanju okolišem u Bosni i Hercegovini"

Cilj IPPC Direktive je da ostvari integrirano spriječavanje i kontrolu zagađenja spektrom aktivnosti, koje obuhvataju pitanja okoliša, zagađenja zraka, vode i zemlje; efikasnost upotrebe energije; nesreće; kontaminacija područja i sl.

Frank Farrell je u prezentaciji objasnio da svrha IPPC Direktive predstavlja sistem dozvola vezanih za integriranu prevenciju i kontrolu zagađenja. Direktiva se sastoji od 29 uvodnih stavova, 23 člana i četiri aneksa. Uvodni stavovi nisu pravno obavezujući, ali članovi jesu.

Sve aktivnosti obuhvaćene Direktivom zahtijevaju dozvole.

O okolinskim dozvolama u BiH, u okviru primjene novih propisa, govorila je Sanda Midžić. Zakon o zaštiti okoliša obuhvata odredbe u pogledu izdavanja okolinskih dozvola i osigurava integralan okvir za njihovo izdavanje. To podrazumijeva da dozvola mora uzeti u obzir sve okolinske efekte jednog postrojenja:

- emisije u zrak, vodu i zemljište,
 - otpad koji se generira,
 - sirovine i način njihova korištenja,
 - energetske efikasnosti,
 - buku,
 - prevenciju i upravljanje u slučaju rizika i sl.
- Novo u konceptu izdavanja dozvola jeste da se:

1. uvode posebni zahtjevi za monitoring industrijskih procesa i
2. uključuje javnosti u postupak.

IPPZ dozvola i Prethodna procjena se odnosi na:

- a) energetske industrije,
- b) hemijsku industriju,
- c) proizvodnju i preradu metala,
- d) mineralnu industriju,
- e) poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu,
- f) ekstraktivnu industriju,
- g) prehrambenu industriju,
- i) tekstilnu, kožarsku, drvenu i papirnu industriju,
- j) industriju gume,
- k) infrastrukturne projekte,
- l) ostale projekte,
- m) turizam.

Izdavanje dozvola vezano je i sa drugim zakonima:

- Zakonom o građevinskom zemljištu,
- Zakonom o prostornom uređenju,
- Zakonom o građenju.

Dakle, vezane dozvole su: urbanistička - građevinska - okolinska - upotrebna.

Prezentiran je i praktičan primjer izdavanja kompliciranih dozvola za slučaj stare elektrane u Velikoj Britaniji.

Potom je uslijedila rasprava.

Predstavnik P/GKFBiH se interesirao za uključenost privrednih komora u Velikoj Britaniji u proces donošenja okolinske regulative i njene primjene u privredi.

Odgovoreno je da je uključenost komora prisutna od početka do kraja: od donošenja propisa do implementacije, kao i u postupak izdavanja okolinskih dozvola.

N. ŠEHIC - MUŠIĆ

Seminar u Poljskoj

Poboljšanje zagovaranja javnih politika u BiH

Na inicijativu CIPE, u organizaciji USAID/World Learning, organiziran je seminar usavršavanja o "Poboljšanju zagovaranja javnih politika u BiH". Održan je u Varšavi i Krakovu, Poljska, od 21. do 28. marta. Učesnici su bili iz komorskog sistema u BiH, udruženja poslodavaca, predstavnika turizma. Troškove putovanja i boravka snosio je USAID

Suorganizator u realizaciji seminara u Poljskoj je Institut za privatno poduzetništvo i demokraciju koji djeluje pri Privrednoj komori Poljske.

Strateški cilj seminara je bio osposobljavanje za ubrzan razvoj privatnog sektora, a očekivani posredni rezultati su uspješno natjecanje malih i srednjih firmi u tržišnoj ekonomiji i korištenje usluga institucija za podršku razvoja malog biznisa.

Tokom seminara, u skladu sa programom, učesnici su posjetili:

- Institut za privatno poduzetništvo i demokraciju,
- Privrednu komoru Poljske,
- Ministarstvo za privredu, rad i socijalnu politiku,
- Upravu za razvoj poslovne djelatnosti Poljske,
- Sejm - Donji dom Parlamenta Poljske,
- Business Centre Club,
- Ministarstvo za poljoprivredu i razvoj sela,
- Ured Savjeta za evropske integracije,
- Privrednu komoru Krakova i
- Udruženje poslodavaca Krakova.

Upoznati su sa radom i načinom djelovanja institucija u pogledu podsticanja razvoja malog biznisa i zastupanja interesa prema državnim organima. Kroz razgovor i pitanja došlo se do mnogo informacija i stvorena je jasna slika o organiziranosti sistema podrške i pomoći koja se u Poljskoj pruža malim i srednjim preduzećima. Naglasak je bio na značaju i metodama zastupanja interesa (zagovaranju) preduzeća prema državnim organima u pogledu stvaranja povoljnog ambijenta.

Š. ALIMANOVIĆ

Industrijska proizvodnja u porastu

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u martu ove, u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prethodne godine, veća je za 11 odsto, a u odnosu na proizvodnju iz marta 2003. za 18,4 odsto, izjavio je na konferenciji za novinare, u Sarajevu, Derviš Đurđević, direktor Zavoda za statistiku FBiH. U odnosu na februar ove godine, industrijska proizvodnja u martu 2004. bila je veća za 10,1 odsto

U februaru je ostvaren promet u trgovini na malo u vrijednosti od 161.094.000 KM, što predstavlja smanjenje za 3,4 odsto u odnosu na prethodni mjesec.

Od 1. januara do 29. februara 2004. ostvaren je promet u trgovini na malo u iznosu od 327.881.000 KM, što je za 30,4 odsto više u odnosu na isti period u 2003. godini.

U martu ove godine iz FBiH u Republiku Srpsku prodato je robe u vrijednosti od 26.156.254 KM, što predstavlja povećanje za 27,8 odsto u odnosu na februar ove i povećanje za 57,9 odsto u odnosu na isti mjesec 2003. godine. Istovremeno, iz RS je u FBiH nabavljeno robe u vrijednosti od 7.308.673 KM, što predstavlja povećanje za 33,4 odsto u odnosu na prethodni mjesec iste i povećanje za 35,9 odsto u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Prema podacima statističkog Zavoda, u martu ove ostvaren je izvoz robe i usluga u vrijednosti od 178.895.000 KM, što je za 26,7 odsto više u odnosu na februar 2004. godine.

Od 1. januara do 31. marta ostvaren je izvoz u vrijednosti od 468.496.000 KM, što je za 19,3 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine. Istovremeno, vrijednost ostvarenog uvoza u martu je iznosila 492.292.000 KM, što je za 15,9 odsto više od vrijednosti uvoza iz februara ove godine.

U prva tri mjeseca ostvaren je uvoz od 1.281.683.000 KM, što je za 6,9 odsto više u odnosu na isti period 2003. godine. U februaru pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 36,3 odsto, a od 1. januara do 31. marta ove godine 36,6 odsto. Posmatrano po zemljama namjene, odnosno porijekla, u martu se najviše izvozilo u Republiku Hrvatsku, u vrijednosti od 42.760.000 KM, što je 23,9 odsto od ukupnog izvoza, a najviše se uvozilo, također, iz R Hrvatske, u iznosu od 87.612.000 KM, što je 17,8 odsto od ukupnog uvoza.

Za prva tri mjeseca ove godine najviše se izvozilo u RH, u vrijednosti od 106.082.000 KM, što je 22,6 odsto od ukupnog izvoza, a u istom periodu se i najviše uvezlo iz RH, 239.329.000 KM, što je 18,7 odsto od ukupnog uvoza.

Potrošačka korpa

Prosječna plaća u martu 2004.

Potrošačka korpa u martu u FBiH iznosila je 459,41 KM, što je za 1,91 KM ili za 0,4 odsto manje u odnosu na februara

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, posmatrano po sjedištima kantona, za potrošačku korpu je u tom mjesecu trebalo najviše izdvojiti u Mostaru 513,46 KM, zatim u Širokom Brijegu 493,39 KM. Najjeftinija potrošačka korpa je bila u Zenici 417,42 KM, s tim da je u Zeničko-dobojskom kantonu u februaru zabilježena i najmanja prosječna isplaćena neto-plata u FBiH.

Prosječna mjesečna isplaćena neto-plata po zaposlenom u februaru u FBiH iznosila je 524,53 KM, dok je prosječna isplaćena naknada za topli obrok iznosila 138,25 KM, a prosječna naknada za prijevoz 47,10 KM.

Najviša prosječna isplaćena neto-plata zabilježena je u Kantonu Sarajevo i ona iznosi 634,57 KM, zatim u Hercegovačko-neretvanskom kantonu 619,38 KM. Najniža prosječna isplaćena neto-plata u Zeničko-dobojskom kantonu je 414,90 KM.

U FBiH za februar ove godine penzije su isplaćene za 287.673 penzionera, a prosječna isplaćena penzija iznosi 198,84 KM.

Prema kadrovskoj evidenciji Federalnog zavoda za zapošljavanje, ukupan broj zaposlenih u februaru ove godine bio je 387.197 osoba.

Prosječna stopa nezaposlenosti u FBiH u tom mjesecu bila je 44,3 odsto. U februaru je evidentirano 308.017 osoba koje traže zaposlenje.

U strukturi osoba koje traže zaposlenje nekvalificiranih je 107.374 ili 34,9 odsto, zatim kvalificiranih 113.134 ili 36,7 odsto, osoba sa završenom srednjom stručnom spremom je 65.754 ili 21,3 odsto, polukvalificiranih je 10.391 ili 3,4 odsto, sa visokom i višom stručnom spremom je 7.503 ili 2,4 odsto i ostalih 3.861 ili 1,3 odsto.

Krajem februara poslovni subjekti iskazali su potrebu za 983 radnika, tako da na jednu prijavu potreba za radnicima u tom mjesecu dolazi 313 radnika koji traže zaposlenje. (FENA)

Rezultati ankete WB

Za registraciju firme u FBiH potrebno 63, a u RS 30 dana

Nalazi nove ankete o registraciji firmi i inspekcijama, provedenoj širom BiH početkom ove godine u okviru Projekta za prilagođavanje poslovnog okruženja (BAC), koji finansira Svjetska banka (WB), pokazuju određena poboljšanja, ali i neka ozbiljna pogoršanja u tim reformama

Istraživanje se provodi sa ciljem stvaranja uvida u dva važna dijela reforme poslovanja: trajanja procesa registracije firme i ukupan broj dana tokom kojih su vršene inspekcije poslovanja na licu mjesta od raznih inspekcija, saopćeno je iz WB. Posljednje istraživanje je pokazalo da je u Federaciji BiH, u prosjeku, potrebno 63 dana za registraciju preduzeća. To je poboljšanje od 17 dana u poređenju sa periodom od prije dvije godine, kada je urađena referentna anketa u okviru BAC projekta. U Republici Srpskoj potrebno je 30 dana za registraciju firme, što je poboljšanje od jednog dana. Kompanije još uvijek najviše vremena izgube sa sudskim registrom. Poboljšanja nastala kod registracije firme su, ipak, daleko ispod ciljeva predviđenih u okviru BAC projekta. Novi okvirni zakon o registraciji poslovanja je napravljen u formi nacrti i dostavljen Vijeću ministara BiH, a WB očekuje da državna i entitetske vlade, kao i parlamenti, reaguju brzo i usvoje državno i entitetsko zakonodavstvo, tako da se čitav proces registracije poslovanja pojednostavi i traje maksimalno sedam dana.

Brzo usvajanje ovog državnog i entitetskih zakona bi poslalo snažnu poruku domaćim poslovnim ljudima i stranim investitorima da se

vlade ozbiljno odnose prema ovoj reformi. Što se tiče inspekcija, anketa se bavila samo sa četiri inspekcije: poreznom, finansijskom, tržišnom i inspekcijom rada, a rezultati u usporedbi sa onima od prije dvije godine nisu ohrabrujući. Na godišnjoj osnovi u FBiH inspekcije traju, u prosjeku, 26 dana, što je povećanje od 44 odsto, a u RS inspekcije, u prosjeku, traju 34 dana, a to je povećanje od 21 odsto. Anketa pokazuje da intervencija vlade, izražena kroz značajno povećanje u neplaniranim inspekcijama, može rasti u nekontroliranoj mjeri, osim ako se ne uvede moderan sistem inspekcije. Kao dio BAC projekta, inspekcije će se racionalizirati i organizirati kako bi se učinile efikasnijim, jedinstvenim i predvidivim. Mada su nacrti zakona o inspekcijama završeni i nalaze se kod entitetskih vlada, reforma inspekcije koju podržava BAC kasni, čime se povećavaju bespotrebni operativni troškovi poslovanja. WB očekuje da entitetske vlade ubrzaju rad na implementaciji reforme inspekcije, koja obuhvata usvajanje zakona, obuku inspektora, organizaciju Inspektorata, kako bismo imali uspostavljen novi sistem inspekcija prije kraja 2004 godine.

WB je osigurala povoljan kredit od 44 miliona američkih dolara kao podršku budžetu da bi pomogla ovu ključnu reformu koja se provodi u okviru Kredita za prilagođavanje poslovnog okruženja (BAC). Od tog iznosa, još uvijek je preostalo da se isplati druga tranša vrijedna 25 miliona USA dolara, uvjetovana kontinuiranim napretkom u ovim reformama koje uključuju i usvajanje navedenih zakona, navodi se u saopćenju. /ONASA/

Goražde

Kreditna sredstva za poticaj poljoprivrednoj proizvodnji

Premijer Bosansko-podrinjskog kantona Goražde Salko Obhodaš, koji po ovlaštenju Vlade zastupa kantonalno Ministarstvo privrede, i direktor goraždanske filijale CBS banke d.d. Sarajevo Muhidin Zupčić potpisali su 9. aprila Ugovor o formiranju kreditne linije za kreditiranje individualnih poljoprivrednih gazdinstava, saopćeno je iz Službe za odnose sa javnošću Vlade BPK Goražde.

Time započinje realizacija Odluke Vlade o izdvajanju 100.000 KM za podsticaj poljoprivredne proizvodnje, pa su tako farmerima sa područja BPK za razvoj poljoprivrede, uz učešće banke od 200.000 KM, na raspolaganju kreditna sredstva u iznosu od 300.000 KM. Riječ je o dosad najpovoljnijem kreditnom aranžmanu, jer će se sredstva namijenjena za stvaranje uslova za razvoj poljoprivrede, proširenje postojećih kapaciteta ili radno angažovanje u poljoprivredi moći koristiti u maksimalnom iznosu do 10.000 KM i minimalnom iznosu od 3.000 KM, na rok od pet godina, po kamatnoj stopi šest odsto i grace periodom od šest mjeseci. Prioritet će imati poljoprivredni proizvođači kojima je to osnovni izvor egzistencije, koji se bave proizvodnjom zdrave hrane i koji posjeduju potrebne resurse za odgovarajuću proizvodnju. (FENA)

Tuzlanski kanton**Osnovano Ekonomsko-socijalno vijeće**

Predstavници Saveza samostalnih sindikata Tuzlanskog kantona, Privredne komore i Vlade ovog kantona potpisali su, u Tuzli, Sporazum o osnivanju Ekonomsko-socijalnog vijeća TK.

Potpisivanjem je stvoren institucionalni okvir za vođenje tripartitnog socijalnog dijaloga, kao sistema rješavanja odnosa između socijalnih partnera i obezbjeđenja sredstava za postizanje ravnoteže između tržišne ekonomije i socijalne pravde.

Osim zajedničkih aktivnosti u oblasti ekonomije, socijalne i razvojne politike, potpisnici Sporazuma su se obavezali na afirmaciju i zaštitu ekonomskih i socijalnih prava, interesa zaposlenika i poslodavaca.

Obaveze koje stoje pred njima su i razvijanje sistema kolektivnog pregovaranja, zaključivanja i primjene kolektivnih ugovora, te poštivanje nezavisnosti i autonomije socijalnih partnera u njihovom radu i organiziranju.

TK je prvi u FBiH potpisao ovakvu vrstu sporazuma, čime je iskazana zainteresiranost za dijalog i pronalaženje najboljih rješenja između Sindikata, poslodavca i Vlade, a time i za obezbjeđenje socijalne pravde za zaposlene, u skladu s mjerama ekonomske politike i tržišne ekonomije. /ONASA/

Zeničko-dobojski kanton**Za privredni razvoj 20 miliona KM**

Prema riječima premijera ZDK Nedžada Polića, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je za privredni razvoj i kapitalna ulaganja u ovoj godini planirala iznos od 20 miliona KM, to će biti ostvareno i pored činjenice da se budžet ZDK u prva tri mjeseca punio tek sa 79 odsto.

Tokom razgovora sa privrednicima ovog kantona, održanog sredinom aprila, u Maglaju, Polić je kazao da će Vlada ZDK direktno regresirati poticaj u poljoprivrednoj proizvodnji, obezbijediti sredstva za pomoć firmama koje usvajaju ISO standarde, a trenutno radi na promociji izvoznih mogućnosti ZDK u Njemačkoj.

Govoreći o aktivnostima kantonalne Vlade na bržem ekonomskom razvoju, Polić je kazao da je u pripremi i osnivanje garancijskog fonda za kreditiranje zainteresovanih privrednika za proizvodne djelatnosti. Također, u pripremi je i projekat finansiranja kvalitetnog zapošljavanja u ZDK.

Sastanku u Maglaju prisustvovalo je samo desetak privrednika i isto toliko predstavnika općinske administracije Maglaj. /ONASA/

Care BiH**Predstavljena dva nova programa u USK**

Ministri privrede i poljoprivrede Unsko-sanskog kantona Šefik Štulanović i Mustafa Filipović, sredinom aprila, razgovarali su u Bihaću sa direktoricom projekata humanitarne organizacije Care BiH Liz Mc Laughlin i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija. Povod je bio dogovor oko finansiranja programa ekonomskog razvoja, poticaja poljoprivredi i obnovi infrastrukture. Mc Laughlin je Vladi USK-a ponudila partnerstvo u njihovoj realizaciji. Prvi program bi obuhvatio Prijedor, Sanski Most i Bihać, a imao bi za cilj obnovu infrastrukture i ekonomski razvoj. Drugi program je USAID-ov, koji uključuje sve općine u USK i Hercegbosanskom kantonu, a bazirao bi se isključivo na ekonomski razvoj i poticaje u poljoprivredi. Njegova vrijednost je 1,5 miliona američkih dolara. Zainteresirana za predložene programe, ovdašnja vlast će pružiti verbalnu suradnju i podršku. Međutim, kada su u pitanju finansije, za sada nema sredstava, što ne znači, kako je rečeno, da se Vlada USK-a u narednom periodu neće uključiti i u sufinansiranje ovih programa. (FENA)

Ponuda - potražnja

Grčka građevinska kompanija EMPEDOS S.A. zainteresirana je za suradnju s bh. kom-

panijama koje se bave izgradnjom puteva.

Kontakt adresa: Empedos S.A., Amaliados 15, Kalavriton, 15464 Kyfisia, Athens, Greece. Telefon: +30-210-6295500, faks: +30-210-6295939, e-mail: etstathopoulos@empedos.gr

Iz apoteka

Aromaterapija

Aromatične biljke i njihova ulja upotrebljavaju se hiljadama godina. Udahnuti miris ima zadivljujuća svojstva, djelujući na psihu čovjeka, podsjećajući ga na lijepe trenutke i uspomene. Kao terapeutsko sredstvo koristi se za ublažavanje, liječenje ili spriječavanje raznih bolesti, infekcija, pa čak i lošeg raspoloženja, a sve tehnikom inhalacije. Bit svega su eterična ulja, koja se primjenjuju uz inhalaciju i za masažu, kao oblozi, za ispiranje usta i grla, pa čak i za oralni unos

Eterična ulja su lako hlapljive tekućine, a dobivaju se iz raznih vrsta biljnog materijala (cvijet, list, korijen). Po svojem kemijskom sastavu eterična ulja su složene smjese velikog broja organskih spojeva, a mnogi imaju snažno fiziološko djelovanje.

Glavna im je odlika snažan, intenzivan i karakterističan miris.

Za pravilan aromaterapijski tretman bitno je da se koriste provjerena eterična ulja iz poznatog podrijetla. Eterična ulja imaju izravan utjecaj na naše vitalne funkcije, te na emocije i raspoloženje. Bilo koji način primjene aromaterapije dovodi do toga da dio mirisnih molekula ulazi u krvotok, odnosno u organizam gdje se dijelom metaboliziraju, a dijelom organizam napuštaju nepromijenjene. Eterična ulja iznimno brzo prodiru kroz kožu, iako u krvotok ulaze znatno brže prilikom udisanja. Raznim primjenama postižu se i različiti učinci. Eterična ulja se mogu dodati u toplu kupku. Sva eterična ulja imaju više-manje baktericidna i antiseptička svojstva, djeluju protuupalno, stimuliraju ili djeluju blago sedativno, također, im je djelovanje kozmetičko i dermatološko i, napose,

djeluju na području emocija i psihičkog zdravlja. Mnoga ulja imaju diuretska, analgetička, mukolitička i imunostimulirajuća svojstva. Eterična ulja u pojedinim slučajevima iritiraju kožu i neurotoksična su. Budući da su eterična ulja koncentrirani proizvodi, rad s njima zahtijeva i nužan oprez. Za to je potrebno određeno znanje o sastavu ulja, njegovom djelovanju, interakcijama i kontraindikacijama.

Samo iskusni aromaterapeut može preporučiti i primjenjivati uporabu eteričnih ulja oralno.

Prostorna difuzija

Jedan od najboljih načina korištenja eteričnih ulja je prostorna difuzija. Može se izvoditi na različite načine.

Isparavanje: stavimo par kapi eteričnog ulja na toplu površinu. Postoje aparati koji ovlaže zrak i koji imaju funkciju prostornog raspršivanja molekula eteričnog ulja.

Dovoljno je boraviti nekoliko minuta u prostoriji obogaćenoj aromom eteričnog ulja da biste postigli prve efekte. Aromaterapija je posebno preporučena za liječenje duševnih problema, a prostornom difuzijom dobivamo najbolje rezultate.

Masaže

Masažom eterična ulja prolaze kroz epidermu prema limfi i krvi. Laganom masažom pospješujemo prodiranje eteričnog ulja, a time i njegovu djelotvornost. Izvodimo je na raznim dijelovima tijela: grudi, stomak, leđa, čelo, ruke i noge.

Kontakt sa očima i sluznicom se mora izbjegavati. Dovoljno je 20 do 30 kapi koje položimo na dlan i masiramo oboljelo mjesto. U slučaju osjetljive kože eterično ulje možemo razrijediti s maslinovim ili bademovim uljem. Eterična ulja možete pomiješati sa vašim losionom, šamponom, kupkom ili kremom.

Kupka

Eterična ulja možemo dodati i u kupelj (tri do 10 kapi). Ulje se uvijek dodaje u mlaku vodu, jer u pretoploj izgubi ljekovita svojstva i prebrzo ishlapi. Svaki od mirisa različito djeluje na organizam - krijepi i osvježava, stimulira ili umiruje, pročišćava dišne puteve, djeluje antiseptički i antibakterijski.

Osobe sa preosjetljivom kožom, ljudi sa promjenama na koži u vidu ekcema psorijaze i slično, te ljudi koji pate od astme, moraju biti oprezni prilikom upotrebe eteričnih ulja.

Poželjno je prije prve upotrebe nekog eteričnog ulja malu količinu nanijeti na unutrašnju stranu podlaktice i ostaviti da djeluje 24 sata. Obratite pažnju na pojavu crvenila, žarenja i otoka. Tek ukoliko se uvjerite da nema nikakve neželjene reakcije, pristupite upotrebi eteričnog ulja masažom ili kupkom.

Apoteka My Medico, Sarajevo

Mr ph. Maja KNEŽEVIĆ - ČERANIĆ

KEŠ d.o.o. Mostar
 Građevinski materijal
 Željezarija, usluge transporta
 Blajburških žrtava bb
 Ortiješ bb - Slobodna zona "Hercegovina"
 Telefon/faks: +387 36 352-052,
 352-125, 352-126, 313-801, 328-329, 324-767
 SOKO, Rodoč bb, telefon. 351-580
 E-mail: kes@kes.ba, www.kes.ba

FERRO KEŠ

Tvornica armaturnih mreža

Ferro Keš je započeo sa proizvodnjom 2001. godine. Osnovna djelatnost je proizvodnja armaturnih mreža tehnologijom elektrootpornog zavarivanja pod tlakom. Osim toga, u mogućnosti smo proizvoditi i vilice, te sječeno i savijeno željezo prema projektu. Nedavno je započela proizvodnja rešetkastih nosača različitih dijametara žice i dimenzija.

"Optimiziran kapacitet fabrike je 22.000 tona godišnje mreža, te 3.000 tona armaturnih nosača. Proizvodna linija je potpuno automatizirana, te se navedena proizvodnja postiže sa po devet ljudi po smjeni, od kojih su samo dvojica u kontroli zavarivanja.

Proizvodnja mreža se sastoji od dvije faze:

1. orebravanje i redukcija žice tehnologijom hladnog valjanja, te namotavanjem na spule;

2. tako pripremljene spule se postavljaju u hranilicu stroja za zavarivanje čija se brzina može regulirati do 100 zavara u minuti. Zavarene mreže su prihvaćene automatskom slagalicom koja slaže mreže u buntove pripremljene za transport.

Veliki značaj pridajemo izlaznoj kontroli proizvoda. Zbog toga smo potpisali i ugovor sa ovlaštenim laboratorijem za kemijsku i mehaničku kontrolu koji nam redovito kontrolira sve bitne parametre gotovog proizvoda", kaže direktor proizvodnje Dragan Kraljević. Značajna prednost Ferro Keša je u tome da se nalazi u slobodnoj zoni "Soko", u Mostaru. Poslovanje u zoni nam omogućava određene prednosti pri uvozu, obradi i izvozu proizvoda.

Tipovi armaturnih mreža koje proizvodi Ferro Keš su prikazani u sljedećim tablicama:

Standardne mreže uzdužno nosive (tip R) date su u tablici 1

Oznaka mreže	Prečnik žice mm		Rastojanje žica mm		Broj žica		Širina mreže m	Dužina mreže m	Masa mreže kg
	uzdužne	poprečne	uzdužno	poprečno	uzdužnih	poprečnih			
R 131/5	5	4.2	150	250	15	24	2.15	5	16.40
R 188/6	6	4.2	150	250	15	24	2.15	6	25.80
R 188/5	6	4.2	150	250	15	24	2.15	5	21.40
R 257/6	7	5	150	250	15	24	2.15	6	35.20
R 335/6	8	5	150	250	15	24	2.15	6	43.55
R 424/6	9	6	150	250	15	24	2.15	6	56.50
R 425/6	9	5	150	250	15	24	2.15	6	53.10

Tablica 2

Oznaka mreže	Prečnik žice mm		Rastojanje žica mm		Broj žica		Širina mreže m	Dužina mreže m	Masa mreže kg
	uzdužne	poprečne	uzdužno	poprečno	uzdužnih	poprečnih			
Q 131/5	5	5	150	150	15	40	2.15	5	22.70
Q 188/6	6	6	150	150	15	40	2.15	6	39.10
Q 188/5	6	6	150	150	15	40	2.15	5	32.40
Q 257/6	7	7	150	150	15	40	2.15	6	53.20
Q 335/6	8	8	150	150	15	40	2.15	6	69.55
Q 424/6	9	9	150	150	15	40	2.15	6	88.00

Mreže za zidove (tip Rx)

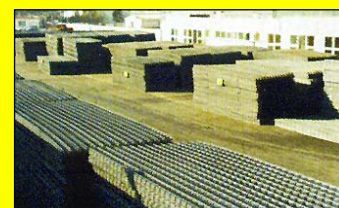
Tablica 3

Oznaka mreže	Prečnik žice mm		Rastojanje žica mm		Broj žica		Širina mreže m	Dužina mreže m	Masa mreže kg
	uzdužne	poprečne	uzdužno	poprečno	uzdužnih	poprečnih			
Rx 257	7	5	150	250	15	13	2.15	3.25	19.05
Rx 335	8	5	150	250	15	13	2.15	3.25	23.59

Mreže za zidove (tip Qx)

Tablica 4

Oznaka mreže	Prečnik žice mm		Rastojanje žica mm		Broj žica		Širina mreže m	Dužina mreže m	Masa mreže kg
	uzdužne	poprečne	uzdužno	poprečno	uzdužnih	poprečnih			
Qx 257	7	7	150	150	15	19	2.15	3.34	27.47
Qx 335	8	8	150	150	15	19	2.15	3.32	35.81

PRIMOTRONIC BH doo
TEŠANJSKA 3
71000 SARAJEVO
Bosna i Hercegovina
Tel: 033 26 46 70, 71, 72
033 71 60 10, 11, 12
Faks: 033 26 46 73
E-mail: primobih@bih.net.ba
http://www.primotronic.ba

Autorizovani distributer RS-Components Ltd.,UK

RS-Components kataloga čija su najnovija izdanja za 2004/05. godinu upravo publikovana, a CP proizvode preko glavnog štampanog kataloga i niz brošura. Pristup katalogizima je moguć i preko napredne WEB stranice www.primotronic.ba

RS on-line katalog (www.rsbosnia.com) predstavlja vrhunsko dostignuće komunikacija i korisniku nudi mogućnost pristupa katalogu i tehničkim podacima za sve proizvode kompliciranije izvedbe tokom 24 sata dnevno, te mogućnost poručivanja i kupovine on-line.

PRIMOTRONIC nudi i besplatnu tehničku podršku u nastojanju da mogućnost pogreške pri izboru svede na minimum.

Na zahtjev kupca mogu se dobiti i certifikati o izvršenoj kalibraciji za sve proizvode kalibrisane u RS i CP laboratorijama, a po svjetski važećim standardima.

PRIMOTRONIC BH nema skladište u BiH već koristi prednosti centralnih skladišta u Velikoj Britaniji, odnosno SAD i svojim postojanjem pruža priliku svim privrednim subjektima u BiH da ih i sami koriste, jer je 180.000 proizvoda industrijske kvalitete na jednom mjestu:

- štedi vrijeme traganja za potrebnim komponentama (u katalogizima je zastupljeno više od 4.000 renomiranih svjetskih proizvođača),
- smanjuje potrebe stvaranja zaliha na ličnom skladištu,
- pruža pouzdanost rokova isporuke od pet do 10 dana za proizvode iz RS kataloga i dvije sedmice za proizvode iz CP kataloga,
- pruža mogućnost kupovine minimalnih količina.

PRIMOTRONIC se, i pored svih teškoća, uspio održati i dokazati kao pouzdan partner koji uvijek opravdava povjerenje i čvrsto se drži svojih principa uz poštovanje svih legalnih zakona BiH.

U nizu mladih poslijeratnih bh. preduzeća, početkom 1998. godine na bh. tržištu se pojavljuje i preduzeće PRIMOTRONIC BH d.o.o., sa sjedištem u Sarajevu.

Čvrsto vjerujući u oporavak i razvoj BiH privrede, kao primarnog razloga svog osnivanja, tj. opskrbe svih njenih subjekata komponentama neophodnim za obezbjeđenje kontinuiteta proizvodnje, tročlani tim se posvetio distribuciji proizvoda preduzeća "RS Components Ltd" iz Velike Britanije i "Cole Parmer Instrument Company" iz SAD sa ciljem da na najbolji mogući način zadovolji potrebe kupaca.

Svoje principe ne tražimo dalje od onih potvrđenih u ogromnom iskustvu preduzeća čiji smo ovlašteni distributer. Nudimo OGROMAN IZBOR PROIZVODA - više od 135.000 iz oblasti električne, elektroničke, automatike, mehanike, pneumatike, hidraulike, zatim ogroman izbor kablova, konektora, alata, mjerno-ispitnih uređaja, te opreme za zaštitu i sigurnost pri radu, kao i 40.000 proizvoda za laboratorije i primjenu u prehrambenoj i hemijskoj industriji. **KVALITET** proizvoda i usluga, **TEHNIČKA PODRŠKA** i **ŠTO BRŽA DOSTAVA** karakterišu naše poslovanje.

PRIMOTRONIC BH proizvode nudi preko štampanog i CD-ROM

